

Stortingets næringskomité

Vår dato 19.04.2017

Vår referanse kes

Vedr meld. St. 27 (2016-2017)

Regjeringens visjon for en aktiv industripolitikk er at Norge skal være en ledende industri- og teknologinasjon (side 9). Det er en flott visjon.

I Industrimeldingen påpekes en rekke karakteristika som gjør industrien annerledes enn mange andre næringer. På basis av dette erkjenner Regjeringen at det trengs en aktiv næringspolitikk som har bransje- og sektorkunnskap for å utforme effektive virkemidler (side 87). Dette verdsetter vi, da erkjennelsen av at næringer og bedrifter står i ulike konkurransesituasjoner, er en viktig premisse for en analyse av situasjonen i en industrigren. Vel vitende om at i valg av eventuelle offentlige tiltak, må man vurdere kostnader opp mot nytte hvis forhold skal korrigeres.

Norsk Industri har vært i tett dialog med departementet i deres arbeid med Industrimeldingen. Vi deler mye av analysen som viser dynamikken i industrien og de ulike industrigrenenes karakteristika. Vi er også enige i en rekke av tiltakene som foreslås. Vi vil i det etterfølgende kort søke å få frem hva som er bra – og som Stortinget bør bekrefte, hva som kan presiseres nøyere og hva som savnes i meldingen.

Garanti for eksportinvesteringer (side 124)

Regjeringen lanserer i meldingen en ny garantiordning for eksportrelaterte investeringer, som ligner mye på et forslag Norsk Industri oversendte regjeringen for et år siden. Regjeringens forslag innebærer at når en industribedrift eksempelvis ønsker å investere 100 millioner kroner i nytt produksjonsutstyr som vil utløse eksport, så kan risikoen for deler av beløpet løftes over til GIEK i form av en investeringsgaranti. Dette vil koste noe, men vil gi bankene bedre utlånsmuligheter overfor industrien. Vi støtter regjeringens krav om at investeringen direkte eller indirekte skal utløse eksport.

Vi har tro på at kapital, på grunn av stadig strammere bankregulering, vil bli et større knapphetsgode i tiden fremover. Forslaget bidrar til at bankforbindelsen kan strekke seg lenger overfor industrien.

Eksportfinansiering (side 123)

Regjeringen har i år åpnet regelverket for eksportfinansiering for krillfartøy, noe som har gitt en milliardkontrakt til norsk skipsverft. Nå åpnes regelverket også for havmerder fra norske verft. Hvis de nye oppdrettsanleggene gjennom utviklings-tillatelsene inkluderes i dette begrepet, bedrer dette muligheten for at havmerdene kan totalbygges i Norge. Slikt vil gi høyere norsk verdiskaping og flere industriarbeidsplasser fremover.

Vi verdsetter derfor når regjeringen i meldingen sier at norsk eksportfinansiering skal bidra til at norske eksportører får like konkurransevilkår som eksportører fra andre land, samt at man skal kartlegge andre lands ordninger.

Katapult (side 164)

Norsk Industri har sterkt støttet katapultordningen som ble lansert i statsbudsjettet for 2017. Regjeringen varslet i meldingen at den nye katapultordningen i år kan få økte midler om den viser seg å være en suksess. Hvis vi definerer suksess som flere gode søknader om katapult, så blir det en suksess. Det er allerede mange industri-miljøer som er i gang med å lage søknad om katapult.

Norsk Industri har fra første stund sagt at suksessen for en katapult som innebærer læring utover de som bruker den, ligger i en driftsmodell som er robust over tid. Vi er litt bekymret hvis myndighetenes bidrag "kun" skal være fysiske investeringer. Slike sentra er alltid vanskelige å få i gang kommersielt fra dag én. Spredningseffekten som er mye av bakgrunnen for myndighetenes bidrag, er tung å få i gang uten ekspertise, tilrettelegging, ledelse og aktiv markedsføring. Norsk Industri mener derfor at "Siva skal bruke midlene til å støtte investeringer i nødvendig utstyr" (side 166) er for streng, da midlene, særlig i en oppstartperiode, må innebære mer enn fysisk utstyr.

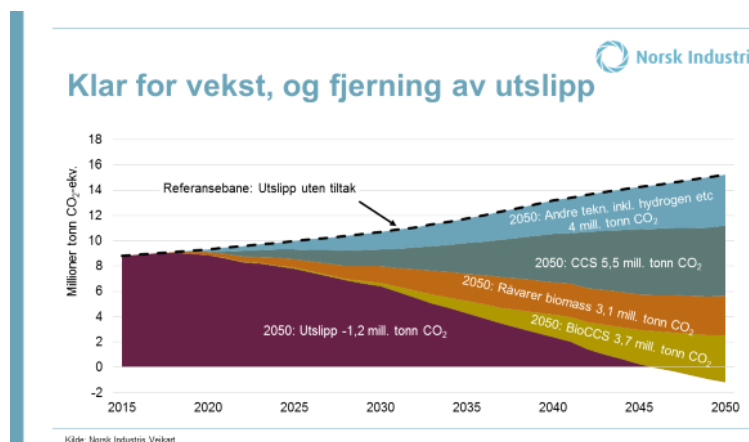
Eksportstrategi (side 122)

Regjeringen vil utarbeide en strategi for eksport og internasjonalisering for å sikre at industrien har minst like gode vilkår som konkurrenter i andre land. Dette blir viktig ettersom oljeprisfallet har synliggjort behovet for en bredere eksportnæring.

Norge har en vareproduserende industri innen merkevare og design som utgjør seks prosent av norsk vareeksport. I våre naboland utgjør den hele 25 prosent av eksporten. Det er stort potensial for fortsatt vekst på eksportmarkedet fremover, men vi mangler sentrale virkemidler. Norsk Industri etterlyser en eksportutviklingsordning slik våre naboland har. En slik ordning må følges av politisk og industriell satsing på programmer innen design, merkevarebygging og mer avansert produksjon.

Prosessindustriens veikart (side 95)

Prosessindustrien la våren 2016 fram sitt veikart for økt verdiskaping og reduserte klimagassutslipp. Visjonen og målene er svært ambisiøse og krever industriell satsing, politisk vilje og risikoavlastning over tid for at de skal nås. Tiltakene som er foreslått i industrimeldingen er i stor grad positive forhold til å nå målet om nullutslipp i 2050. Noen virkemidler må forsterkes andre må bekreftes for å gi industrien tilstrekkelig forutsigbarhet så den tar de nødvendige teknologiløftene i Norge.

CO₂-kompensasjon, oppfølging overfor EU (side 91)

Vi får ikke prosessindustrien til å bli i Norge med mindre vi gjør tiltak som utligner ulikhetene i klimapolitikken. Her har vi fått et godt svar ved at regjeringen bekrefter at de vil videreføre CO₂-kompensasjonsordningen også etter 2020. Regjeringen skriver at den vil arbeide for det. Det kreves da at Regjeringen er aktive inn mot Brussel der forhandlingene mellom Kommisjonen, Rådet og Parlamentet nå er i oppstartsfasen.

Prosess21 (side 95)

Regjeringen vil etablere Prosess21 som et forum for samhandling mellom prosessindustrien og beslutningstakerne. Norsk Industri ønsker å delta i den endelige utformingen som sikrer en god dialog med regjeringen i arbeidet med et treffsikkert virkemiddelapparat.

Statlig finansieringsselskap (side 106)

Regjeringen skal opprette et nytt investeringselskap som skal bidra til reduserte klimagassutslipp gjennom investeringer. Dette vil med riktig innretning kunne bli et godt virkemiddel for å få utløst ny teknologi i industrien. Skal dette bli en vellykket og treffsikker ordning fordres tett dialog med industrien.

CO₂-håndtering (side 104)

Skal vi nå målet om økt verdiskaping og nullutslipp i 2050 må vi lykkes med CO₂-håndtering. Regjeringen bekrefter i meldingen retningen på innsatsen. Det er helt nødvendig. Skal vi få aktørene til å føre prosjektene sine helt fram til investeringsbeslutning må vi sørge for at de prosjektene som er i støpeskjeen får gode langsiktige rammebetingelser og en velfungerende verdikjede som fører dem helt fram til målet.

Krafttilgang

Prosessindustrien er den største kunden i kraftmarkedet med en etterspørsel på om lag 35 TWh. Tilgangen på ren vannkraft har vært og vil fortsatt være norsk prosessindustriens viktigste og største fortrinn, og har vært avgjørende for at den er verdensledende innen klima og miljø. Bunnplanken for videre satsning på prosessindustri i Norge er sikker tilgang på utslippsfri kraft til konkurransedyktige betingelser. Verken Energimeldingen eller nå Industrimeldingen adresserer denne utfordringen. Det nærmeste Industrimeldingen kommer temaet er behovet for "gode samlede rammevilkår" på side 91.

To nye utenlandsforbindelser er nå under bygging til henholdsvis Storbritannia og Tyskland. Effekten av disse på kraftmarkedet og den nasjonale verdiskapingen må evalueres før eventuelle nye initiativ vurderes. Elsertifikatmarkedet skal utvikles. I den forbindelse er det viktig at skatteregimet justeres slik at gode prosjekter for ny kraftproduksjon blir realisert. Vi er mitt i en massiv utbygging av kraftnettet i Norge. Vi må sikre en kostnadseffektiv utbygging der industriens nytte for nettet reflekteres i prisen de betaler for bruken av det. Dette er forhold som ikke omtales i meldingen.

Elavgift (side 91)

Norsk Industri er svært fornøyd med at Regjering og Storting har vedtatt fritak eller lav sats på elavgiften for industri og annen vareproduksjon siden 1994. Dette har bidratt til økt konkurransekraft for industribedriftene i snart 25 år. Avgiftsregimet er forankret i EUs energiskattedirektiv og krever ikke notifisering etter statsstøtteregeleverket i EØS-avtalen. Så vidt vi kjenner til er Norge det land i EØS-området som – etter Sverige – utnytter handlingsrommet i Energiskattedirektivet for elavgiften mest. I Industrimeldingen erkjennes det (side 91) at det fortsatt er mulighet til å forbedre avgiftsreglene ved at treforedlingsbedrifter som inngår i NVEs energi-

effektiviseringsprogram kan få fullt fritak for elavgift. Dette gjøres i Sverige og bør så fort som mulig gjennomføres i Norge. Norsk Industri ønsker også at andre fritaksmuligheter, som fritak for oljeraffineri, vedtas i Norge på lik linje med reglene for elavgift i Sverige. Videre bør også enkelte energiintensive bedrifter innen mineralgjødsel og kjemisk industri fritas for elavgiften, mot deltagelse i et program for energieffektivisering.

På mange industriområder har det de siste tjue årene vært hensiktsmessig å organisere fellesaktiviteter i industriparken. De senere årene har industriparkene blitt selvstendige bedrifter, som da registreres i bedriftsregisteret som tjenesteytende bedrifter. Noen av industriparkene driver vareproduksjon på vegne av en eller flere av bedriftene i industriparken. På Herøya driver f.eks. industriparken et større vannpumpelanlegg for Yara, og denne pumpeanlegget får full elavgift da skattemyndighetene regner dette som en tjeneste. Bedriftene og Norsk Industri har påpekt ovenfor myndighetene at dette er vareproduksjon drevet av en bedrift som er klassifisert som tjenestebedrift og bør få samme elavgift som vareproduksjon. Yara eier selv noen pumpeanlegg som gjør den samme oppgaven med lav elavgift. Norsk Industri vil be om at Stortinget klargjør regelverket for vareproduksjon, slik at også tjenestebedrifter som deltar i verdikjeder med vareproduksjon kan få samme regler for elavgift som industribedrifter.

Avgift på naturgass og propan (side 101)

Avgiften på CO₂ på naturgass og propan (LPG) mv er utformet på tilsvarende måte som elavgiften, jf. omtale i Industrimeldingen side 101. Avgiftsvedtaket og norsk satsning på propan, naturgass mv. har bidratt til at industrien bruk av tungolje og andre fyringsoljer har gått ned fra over 1 million tonn for ti år siden til under 250 000 tonn i 2016. Særlig har bruken av tungolje redusert de siste femten årene. For at industriens skal avslutte all bruk av fyringsolje, utenom miljøvennlig forbrenning av spillolje, er det viktig at fritaket/lav sats opprettholdes så lenge EUs regelverk gir grunnlag for dette. Fritak for CO₂-avgift på naturgass til *alle* skip har vært medvirkende til solid norsk verdiskaping innen miljøvennlig skipsfart. For at videreutviklingen for miljøvennlig skipsfart skal fortsette til stadig nye segment er det svært viktig at fritaket opprettholdes i overskuelig fremtid.

Over 60 kvotepliktige, norske industribedrifter utsettes for doble virkemidler ved at de både er kvotepliktig for klimagassutslipp og betaler avgift på de samme klimagassutslipp. Avgift på utslipp fra kvotepliktige bedrifter i fastlands-Norge er i strid med Stortingets klimaforlik som sier at doble virkemidler skal unngås. Norsk Industri har flere ganger vært i møte med Finansdepartementet for å få endret avgiftsvedtakene slik at alle eller i hvert fall noen av de kvotepliktige bedriftene kan slippe doble virkemidler. Vårt ønske i forbindelse med Stortingets behandling av industrimeldingen er at det understrekes at klimaforliket i større grad må oppfylles for de kvotepliktige bedriftene i fastlands-Norge.

Digitaliseringsforum innen industrien (side 127)

Regjeringen vil sette ned et forum under næringsministeren etter inspirasjon fra det tyske 4.0-initiativet. Dette støtter vi fullt ut.

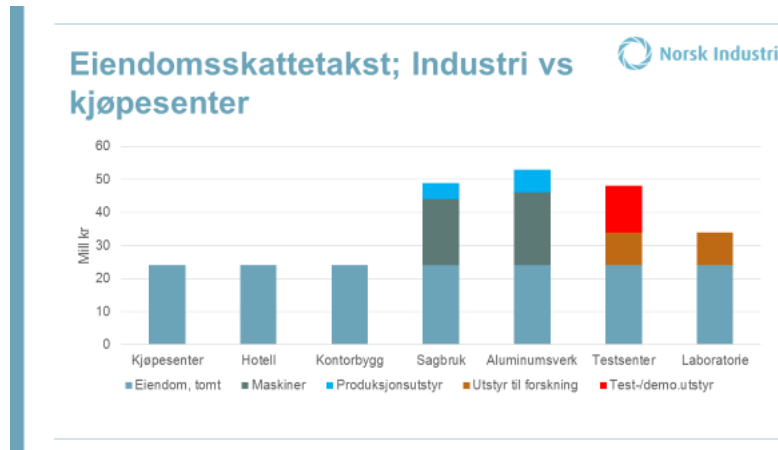
Forsvarsindustri (side 27 + 47)

Industrimeldingen bekrefter at utviklingen av avanserte produkter i forsvarsindustrien – og teknologiutviklingen i samarbeid mellom sivil sektor og produksjon av forsvarsmateriell – har vært en langvarig suksess for norsk industri. I de nærmeste årene vil det sterke samarbeidet kunne intensiveres gjennom innkjøp av nye jagerfly, ubåter og kystvakt fartøy. Norske bedrifter har allerede fått en rekke ordre på avanserte

produkter til F-35-flyene. Det er viktig at fokus på teknologiutvikling blir en bærebjelke ved innkjøp av nye ubåter og kystvaktskip til forsvaret. Ved satsing på innovasjon ved de store forsvarsinnkjøpene, vil norske bedrifter kunne utvikle nye produkter med betydelig eksportpotensial.

Eiendomsskatt på maskiner i industrien (side 110)

Norsk Industri tar til etterretning at et stort flertall av kommunene har eiendomsskatt på tomter og bygninger. Men at industribedriftene i tillegg må betale eiendomsskatt på maskinene inni bygningene, er sterkt diskriminerende mot industrien.

I tillegg er dette beskatning av arbeidende kapital, noe Stortinget ellers har erkjent er en beskatning som hardt rammer verdiskaping. Førrige regjering erkjente problemet, men fant ingen løsning. Nåværende regjering erkjenner problemet og foreslo maskin-skatten fjernet i et høringsbrev. Etter høringen ligger saken i regjeringskontorene da forslaget neppe får flertall på Stortinget. Meldingen sier ingenting om hva som skal skje fremover.

Norsk Industri viser til at to regjeringer erkjenner at denne skatten både er vilkårlig i sin utforming, uforutsigbar i sin praksis og sterkt rammer arbeidende kapital. Vi ønsker derfor å bidra til et kompromiss, men til det trengs et flertall i komiteen for slikt.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Stein Lier-Hansen
Adm. dir.